

ՀՀ տարածքային
կառավարման և
ենթակառուցվածքների
նախարարություն

Implemented by
giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

ՀՀ պետական
կառավարման
ակադեմիա

ԱՎԱԳԱՆՈՒ ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԿԱՐԻՔՆԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ ԵՎ ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ

ՄՈԴՈՒԼ 1.

Համայնքի ավագանու իրավական
կարգավիճակը, ընդհանուր և
վերահսկողական բնույթի լիազորությունների
և գործառույթների շրջանակը

ՄՈԴՈՒԼԻ ԹԵՄԱՆԵՐԸ

ԹԵՄԱ 1.

Ավագանու իրավական
կարգավիճակը և լիազորությունների
շրջանակը համայնքապետարանի
աշխատակազմի, բյուջետային
հիմնարկների, համայնքային
ենթակայության առևտրային և ոչ
առևտրային կազմակերպությունների
հիմնադրման, գործունեության
ապահովման, վերակազմակերպման
և լուծարման գործընթացներում

ԹԵՄԱ 2.

«Համայնքային ծառայության
մասին» ՀՀ օրենքով համայնքի
ավագանուն վերապահված
լիազորությունները

ՄՈԴՈՒԼԻ ԹԵՄԱՆԵՐԸ

ԹԵՄԱ 3.

Համայնքի սեփականություն հանդիսացող գույքը և ավագանու լիազորությունները համայնքի սեփականության տնօրինման գործընթացներում

ԹԵՄԱ 4.

Համայնքի ավագանուն՝ «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքով վերապահված վերահսկողական բնույթի լիազորությունները

ԹԵՄԱ 5.

Թեմա 5. Համայնքի ավագանու կողմից ենթաօրենսդրական նորմատիվ իրավական ակտերի ընդունման կարգն ու պայմանները

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Համայնքապետարանի աշխատակազմ

Իրավաբանական անձի կարգավիճակ չունեցող համայնքային կառավարչական հիմնարկ, որը Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով իրավաբանական անձանց գրանցում իրականացնող մարմնի կողմից ենթակա է հաշվառման:

Համայնքային բյուջետային հիմնարկ

Կառավարչական, սոցիալ-մշակութային, կրթական կամ ոչ առևտրային բնույթի այլ գործունեություն իրականացնելու համար համայնքի ավագանու ստեղծած կազմակերպություն, որն իր հիմնական գործունեությունն իրականացնելիս շահույթ ստանալու նպատակ չի հետապնդում և գործունեության հետ կապված բոլոր ծախսերը ֆինանսավորվում են հիմնականում համայնքի բյուջեի միջոցների հաշվին: Համայնքային հիմնարկն իրավաբանական անձ չէ և գործում է համայնքի ավագանու հաստատած կանոնադրության հիման վրա:

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

**Համայնքային ոչ առևտրային
կազմակերպություն**

Շահույթ ստանալու նպատակ չհետապնդող, իրավաբանական անձի
կարգավիճակ ունեցող ոչ առևտրային կազմակերպություն է:

**Համայնքային առևտրային
կազմակերպություն**

Իր գործունեությամբ շահույթ ստանալու նպատակ հետապնդող
(առևտրային), իրավաբանական անձ հանդիսացող համայնքային
կազմակերպություն:

Իրավաբանական անձ

Իրավաբանական անձ է համարվում այն կազմակերպությունը, որը,
որպես սեփականություն, ունի առանձնացված գույք և իր
պարտավորությունների համար պատասխանատու է այդ գույքով,
կարող է իր անունից ձեռք բերել ու իրականացնել գույքային և
անձնական ոչ գույքային իրավունքներ, կրել պարտականություններ,
դատարանում հանդես գալ որպես հայցվոր կամ պատասխանող:

Իրավաբանական անձը ունի ինքնուրույն հաշվեկշիռ:

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Համայնքային ծառայությունը

Մասնագիտական գործունեություն է, որն ուղղված է Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով և համապատասխան ավագանու որոշումներով տեղական ինքնակառավարման մարմիններին վերապահված լիազորությունների իրականացմանը:

Սեփականության իրավունքը

Սուբյեկտի՝ օրենքով և այլ իրավական ակտերով ճանաչված ու պահպանվող իրավունքն է՝ իր հայեցողությամբ տիրապետելու, օգտագործելու և տնօրինելու իրեն պատկանող գույքը:

Գույքի տիրապետման իրավունքը

Գույքը փաստացի տիրապետելու իրավաբանորեն ապահովված հնարավորությունն է:

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

**Գույքի օգտագործման
իրավունքը**

Գույքից դրա օգտակար բնական հատկությունները քաղելու, ինչպես նաև դրանից օգուտ ստանալու իրավաբանորեն ապահովված հնարավորությունն է: Օգուտը կարող է լինել եկամտի, պտուղների, աճի, ծնաճի և այլ ձևերով:

**Գույքի տնօրինման
իրավունքը**

Գույքի ճակատագիրը որոշելու իրավաբանորեն ապահովված հնարավորությունն է:

**Համայնքային գույքի
կառավարում**

Համայնքային գույքի նպատակային և ծրագրային կառավարման, ներառյալ՝ հաշվառման, գնահատման, համայնքային սեփականության իրավունքի գրանցման աշխատանքների կազմակերպման, համայնքային գույքի շրջանառության, ինչպես նաև գույքի պահպանվածության ապահովման ու կառավարման նկատմամբ վերահսկողության իրականացման հետ կապված հարաբերությունների իրականացման կազմակերպված գործընթաց:

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

**Նորմատիվ իրավական
ակտ**

**Հայաստանի Հանրապետության ժողովրդի, ինչպես նաև
Սահմանադրությամբ նախատեսված մարմինների կամ պաշտոնատար
անձանց ընդունած գրավոր իրավական ակտ, որը պարունակում է
վարքագծի պարտադիր կանոններ անորոշ թվով անձանց համար:**

**Ենթաօրենսդրական
նորմատիվ իրավական
ակտ**

**Սահմանադրության և օրենքների հիման վրա և դրանց իրականացումն
ապահովելու նպատակով օրենքով լիազորված լինելու դեպքում
Սահմանադրությամբ նախատեսված մարմինների ընդունած նորմատիվ
իրավական ակտ:**

**Անհատական
իրավական ակտ**

**Նորմատիվ իրավական ակտի հիման վրա և դրան համապատասխան
ընդունված գրավոր իրավական ակտ, որը սահմանում է վարքագծի կանոն
կամ առաջացնում է փաստական հետևանքներ և վերաբերում է միայն
դրանում անհատապես նշված անձի կամ անձանց:**

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

**Ներքին
(լոկալ) իրավական
ակտ**

Նորմատիվ իրավական ակտի հիման վրա և դրան համապատասխան ընդունված իրավական ակտ, որը սահմանում է վարքագծի կանոն այն անձանց խմբի համար, որոնք դա ընդունող մարմնի հետ աշխատանքային, քաղաքացիաիրավական կամ վարչական հարաբերությունների մեջ են կամ օգտվում են դա ընդունող մարմնի ծառայություններից կամ աշխատանքներից:

Հանրային քննարկում

Իրավաստեղծ գործընթացին հասարակության մասնակցության, գործընթացի թափանցիկության և հաշվետվողականության ապահովման նպատակով սույն օրենքով սահմանված նորմատիվ իրավական ակտի նախագծի վերաբերյալ հանրության իրազեկման, ինչպես նաև հանրային կարծիքը բացահայտելու, դրանց վերաբերյալ դիտողություններ և առաջարկություններ ստանալու և դրանք ամփոփելու գործընթաց:

Թեմա 1.

Ավագանու իրավական կարգավիճակը և
լիազորությունների շրջանակը համայնքապետարանի
աշխատակազմի, բյուջետային հիմնարկների,
համայնքային ենթակայության առևտրային և ոչ
առևտրային կազմակերպությունների հիմնադրման,
գործունեության ապահովման, վերակազմակերպման
և լուծարման գործընթացներում

Անհրաժեշտ է հիշել, որ ...

Համայնքի ավագանին համայնքի ներկայացուցչական մարմին է և իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությամբ, «Տեղական ինքնակառավարման մասին» օրենքով և այլ օրենքներով նախատեսված լիազորություններ:

Համայնքի ղեկավարը համայնքի գործադիր մարմինն է, ներկայացնում է համայնքը և իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությամբ, «Տեղական ինքնակառավարման մասին» օրենքով և այլ օրենքներով նախատեսված լիազորությունները:

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆՈՒՆ՝ «ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՎ ՀԱՄԱՅՆՔԱՊԵՏԱՐԱՆԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ, ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ՀԻՄՆԱՐԿՆԵՐԻ, ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԵՆԹԱԿԱՅՈՒԹՅԱՆ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԵՎ ՈՉ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԻՄՆԱԴՐՄԱՆ, ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ, ՎԵՐԱԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ԵՎ ԼՈՒԾԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՅՆԵՐՈՒՄ ՎԵՐԱՊԱՀՎԱԾ ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ՀՈԴՎԱԾԸ, ՄԱՍԸ	ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ
ՀՈԴՎԱԾ 13, մաս 8	համայնքի անունից իրականացնում է համայնքային կառավարչական հիմնարկի հիմնադրի գործառույթներ:
ՀՈԴՎԱԾ 18, մաս 15	օրենքով սահմանված կարգով որոշում է կայացնում համայնքային հիմնարկների, համայնքի մասնակցությամբ առևտրային և ոչ առևտրային կազմակերպությունների հիմնադրման, վերակազմակերպման կամ լուծարման մասին:

**ՀՈԴՎԱԾ 18,
մաս 28**

համայնքի ղեկավարի ներկայացմամբ **որոշում է ընդունում** աշխատակազմի, համայնքային հիմնարկների, համայնքային ենթակայությամբ առևտրային և ոչ առևտրային կազմակերպությունների կանոնադրությունները, կառուցվածքը, աշխատողների քանակը, հաստիքացուցակը և պաշտոնային դրույքաչափերը հաստատելու վերաբերյալ: Համայնքային ծառայության պաշտոնների մասով աշխատակազմի աշխատողների քանակը, կառուցվածքը կամ հաստիքացուցակը հաստատելու, ինչպես նաև փոփոխելու կամ լրացնելու հարցում **որոշում է կայացնում** համայնքային ծառայության պաշտոնների անվանացանկում համապատասխան փոփոխություններ կամ լրացումներ կատարելու նպատակով Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազորած պետական կառավարման մարմին դիմելու մասին: **Աշխատակազմի աշխատողների քանակը, կառուցվածքը կամ հաստիքացուցակը հաստատված, ինչպես նաև փոփոխված կամ լրացված է համարվում** Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազորած պետական կառավարման մարմնի կողմից համայնքային ծառայության պաշտոնների անվանացանկում համապատասխան փոփոխություններ կամ լրացումներ կատարելու մասին **իրավական ակտն ուժի մեջ մտնելու պահից:**

ՀՈԴՎԱԾ 35,
մաս 11

որոշում է, և համայնքի ղեկավարը նշանակում և ազատում է համայնքային հիմնարկների և կազմակերպությունների ղեկավարներին, բացառությամբ ՀՈԱԿ-ների ղեկավարների, որոնք նշանակվում են մրցույթի արդյունքներով:

ՀՈԴՎԱԾ 81

իր որոշմամբ համայնքի լիազորությունների իրականացման նպատակով՝ կարող է ստեղծել հիմնարկներ, առևտրային և ոչ առևտրային կազմակերպություններ:

Համայնքային հիմնարկները և կազմակերպությունները կարող են լինել՝

- 1) բյուջետային հիմնարկներ.
- 2) հարյուր տոկոսով համայնքի սեփականություն հանդիսացող առևտրային կազմակերպություններ և համայնքի հիմնադրած ոչ առևտրային կազմակերպություններ.
- 3) համայնքի մասնակցությամբ առևտրային կազմակերպություններ:

Կարևոր է հիշել, որ ...

**Համայնքապետարանի աշխատակազմի (այսուհետ՝ աշխատակազմ) կառավարումն
իրականացնում է համայնքի ղեկավարը:**

Աշխատակազմի ընթացիկ գործունեությունը ղեկավարում է աշխատակազմի
քարտուղարը՝ օրենքով, իրավական այլ ակտերով, համայնքի ղեկավարի
որոշումներով, աշխատակազմի կանոնադրությամբ իրեն վերապահված
լիազորությունների սահմաններում կամ գործառույթների շրջանակում:

Համայնքի ղեկավարն իր լիազորություններն իրականացնում է համայնքային
վարչական և համայնքային հայեցողական պաշտոններ զբաղեցնող անձանց,
աշխատակազմի, համայնքային հիմնարկների և ոչ առևտրային
կազմակերպությունների միջոցով:

Անհրաժեշտ է իմանալ, որ ...

Համայնքի ղեկավարն իր պաշտոնն ստանձնելու օրվանից ոչ ուշ, քան մեկ ամսվա ընթացքում, **անհրաժեշտության դեպքում** մշակում և համայնքի ավագանու հաստատմանն է ներկայացնում աշխատակազմի, համայնքային հիմնարկների և ոչ առևտրային կազմակերպությունների կանոնադրությունները, կառուցվածքները (համապատասխան ստորաբաժանումներ նախատեսված լինելու դեպքում), աշխատողների քանակը, հաստիքացուցակն ու պաշտոնային դրույքաչափերը:

Համայնքի նոր ղեկավարի լիազորություններն ստանձնելուց հետո համայնքային վարչական և համայնքային հայեցողական պաշտոններ զբաղեցնող անձինք շարունակում են կատարել իրենց պարտականությունները մինչև այդ պաշտոններում նոր նշանակումներ կատարվելը: Համայնքի ղեկավարը աշխատակազմի և հիմնարկների կառուցվածքը, հաստիքացուցակն ու պաշտոնային դրույքաչափերը ավագանու կողմից հաստատվելուց (վերահաստատվելուց) հետո՝ **մեկամսյա ժամկետում**, նշանակումներ է կատարում համայնքային վարչական և համայնքային հայեցողական պաշտոններում:

Համայնքային ծառայողների նշանակման և զբաղեցրած պաշտոնից ազատման կարգը սահմանվում է «Համայնքային ծառայության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով:

Համայնքի ղեկավարը իր ներկայացմամբ և ավագանու համաձայնությամբ նշանակում է համայնքային հիմնարկների և կազմակերպությունների ղեկավարներին:

Համայնքի ղեկավարը համայնքի բնակավայրերում գտնվող համայնքային հիմնարկների, կազմակերպությունների ղեկավարներին պաշտոնի նշանակելիս և պաշտոնից ազատելիս **խորհրդակցում է վարչական ղեկավարի հետ:**

Ավագանու կողմից համայնքային հիմնարկների, կազմակերպությունների ղեկավարներին պաշտոնի նշանակելու **երկու անգամ համաձայնություն չտալու դեպքում համայնքի ղեկավարը նշանակում է կատարում առանց համաձայնեցնելու ավագանու հետ:**

Անհրաժեշտ է իմանալ, որ ...

ՀՈԱԿ-ների ստեղծման, գործունեության, վերակազմակերպման և լուծարման կարգը սահմանված են «Պետական ոչ առևտրային կազմակերպությունների մասին» ՀՀ օրենքով:

Անհրաժեշտ է հիշել, որ ...

ՀՈԱԿ-ի իրավական կարգավիճակի, դրա ստեղծման, գործունեության, վերակազմակերպման և լուծարման կարգի, ինչպես նաև համայնքի ՏԻՄ – երի հետ ՀՈԱԿ-ի փոխհարաբերությունների առանձնահատկությունները սահմանվել են «Պետական ոչ առևտրային կազմակերպությունների մասին» ՀՀ օրենքով:

Անհրաժեշտ է իմանալ, որ ...

Առողջապահական համայնքային ենթակայության բժշկական օգնություն և սպասարկում իրականացնող բժշկական կազմակերպության ղեկավարին համայնքի ղեկավարը նշանակում է «Բնակչության բժշկական օգնության և սպասարկման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքին և դրանից բխող ենթաօրենսդրական ակտերին համապատասխան:

Կարևոր է իմանալ, որ ...

ՀՈԱԿ-ի ղեկավարի թափուր պաշտոն զբաղեցնելու մրցույթի նախապատրաստման, անցկացման և արդյունքների ամփոփման [կարգը](#) հաստատվել է ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարի 2020 թ. մարտի 20-ի «Համայնքային ոչ առևտրային կազմակերպությունների տնօրենի թափուր պաշտոն զբաղեցնելու մրցույթի նախապատրաստման, անցկացման և արդյունքների ամփոփման կարգը հաստատելու մասին» N 02-Ն հրամանով:

Մինչև ՀՈԱԿ-ի ղեկավարի թափուր պաշտոն զբաղեցնելու մրցույթի կայացումը համայնքի ղեկավարը կարող է ՀՈԱԿ-ի ղեկավարի ժամանակավոր պաշտոնակատար ոչ ավելի, քան վեց ամիս ժամկետով: Եթե հայտարարված մրցույթը համարվում է չկայացած, ապա ժամանակավոր պաշտոնակատարի պաշտոնավարման ժամկետը կարող է երկարաձգվել մեկ անգամ՝ երեք ամիս ժամկետով:

Կարևոր է իմանալ, որ ...

ՀՈԱԿ-ի տնօրենի թափուր պաշտոն զբաղեցնելու համար մրցութային հանձնաժողովի կազմը ընտրվում է այդ նպատակով համակարգչում գետեղված ծրագրով պատահական ընտրված 5 թեկնածուներից՝ մրցույթի անցկացման օրվան նախորդող աշխատանքային օրը՝ հետևյալ հարաբերակցությամբ՝

1) Երևանի քաղաքապետարանի աշխատակազմի Հանձնաժողովում.

ա. երկուսը՝ Երևանի քաղաքապետարանի ներկայացուցիչներ.

բ. երկուսը՝ Երևան քաղաքի ավագանու անդամ.

գ. մեկը՝ տվյալ համայնքում գործող կրթական, գիտական, մշակութային, սպորտային կամ որևէ այլ կազմակերպության ներկայացուցիչ (ՊՈԱԿ կամ ՀՈԱԿ):

2) ՀՀ մարզերի համայնքապետարանների աշխատակազմերի հանձնաժողովում.

ա. երկուսը՝ համապատասխան մարզպետի աշխատակազմի ներկայացուցիչներ.

բ. մեկը՝ համապատասխան համայնքապետարանի աշխատակազմի ներկայացուցիչ (համայնքի ղեկավար, տեղակալ, խորհրդական, աշխատակազմի համայնքային ծառայող).

գ. մեկը՝ համայնքի ավագանու անդամ.

դ. մեկը՝ տվյալ համայնքում գործող կրթական, գիտական, մշակութային, սպորտային, առողջապահական կամ որևէ այլ կազմակերպության ներկայացուցիչ (ՊՈԱԿ կամ ՀՈԱԿ):

Կարևոր է իմանալ, որ ...

ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքով համայնքների կարգավիճակը քաղաքացիական իրավահարաբերություններում հավասարեցված է իրավաբանական անձանց հետ, «Տեղական ինքնակառավարման մասին» օրենքի 81-րդ հոդվածով սահմանված է, որ համայնքի տնտեսական գործունեության հետ կապված իրավահարաբերությունները և համայնքը, իր լիազորությունների իրականացման նպատակով, համայնքի ավագանու որոշմամբ կարող է ստեղծել առևտրային կազմակերպություններ:

Առևտրային կազմակերպություններ հիմնելու իրավական հիմքերը արտահայտված են «Տեղական ինքնակառավարման մասին», «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» և «Սահմանափակ պատասխանատվության ընկերությունների մասին» ՀՀ օրենքներով:

ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքով նախատեսված են առևտրային կազմակերպությունների տեսակները, որոնք կարող են ունենալ հետևյալ կազմակերպատիրական ձևերը.

1. սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն.
2. լրացուցիչ պատասխանատվությամբ ընկերություն.
3. փակ բաժնետիրական ընկերություն.
4. բաց բաժնետիրական ընկերություն.
5. կոոպերատիվ:

Համայնքի ավագանին օրենքով սահմանված կարգով համայնքի մասնակցությամբ առևտրային կազմակերպությունների հիմնադրման դեպքերում հաստատում է նաև համայնքի մասնակցությամբ առևտրային կազմակերպությունների կոլեգիալ կառավարման մարմինների և վերստուգիչ մարմինների կազմերը: Այդ մարմիններում ավագանու առաջադրած ներկայացուցիչների թիվը կարող է լինել միայն դրանց կազմի թվի կեսից պակաս:

Թեմա 2.

«Համայնքային ծառայության մասին»

**ՀՀ օրենքով համայնքի ավագանուն
վերապահված լիազորությունները**

**ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ**

ՀՀ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԵՐ

«ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՀՀ ՕՐԵՆՔ

«ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՀՀ ՕՐԵՆՔ

«ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՀՀ ՕՐԵՆՔ

ՆՈՐՄԱՏԻՎ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԱՅԼ ԱԿՏԵՐ

Անհրաժեշտ է իմանալ, որ ...

«Համայնքային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի գործողությունը տարածվում է համայնքապետարանների աշխատակազմերում համայնքային ծառայության պաշտոնների անվանացանկերով նախատեսված պաշտոններ զբաղեցնող բոլոր անձանց վրա:

Համայնքային քաղաքական, համայնքային վարչական, համայնքային հայեցողական պաշտոններ զբաղեցնող, ինչպես նաև տեխնիկական սպասարկում իրականացնող անձինք **համայնքային ծառայողներ չեն համարվում:**

ԱՎԱԳԱՆՈՒՆ «ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՀՀ ՕՐԵՆՔՈՎ ՎԵՐԱՊԱՀՎԱԾ
ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ՀՈԴՎԱԾԸ, ՄԱՍԸ	ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ
ՀՈԴՎԱԾ 13, մաս 2	Համայնքային ծառայության մրցութային և ատեստավորման ծառայության հանձնաժողովների կազմում ընդգրկվում են համապատասխան համայնքի ղեկավարը, համայնքի ավագանու մինչև հինգ անդամներ և մարզպետարանի երեք ներկայացուցիչ: Համայնքային ծառայության մրցութային և ատեստավորման հանձնաժողովների կազմում ընդգրկվող ավագանու անդամների քանակական և անհատական կազմերը որոշում է համայնքի ավագանին: Անհրաժեշտության դեպքում հանձնաժողովը կարող է իր որոշմամբ հանձնաժողովի կազմում լրացուցիչ ընդգրկել համապատասխան մասնագետի:

ՀՈԴՎԱԾ 13, մաս 2.2	15000-ից ավելի բնակչություն ունեցող համայնքների (բացառությամբ Երևան համայնքի) աշխատակազմերի մրցութային և ատեստավորման հանձնաժողովների կազմերը բաղկացած են 6 անդամներից, որոնք ընտրվում են այդ նպատակով համակարգչում գետեղված և պատահական ընտրված թեկնածուներից՝ յուրաքանչյուր մրցույթ կամ ատեստավորում անցկացնելուց ոչ շուտ, քան քսանչորս ժամ առաջ՝ հետևյալ հարաբերակցությամբ. ա) երկուսը՝ համապատասխան մարզպետարանի ներկայացուցիչներ. բ) երկուսը՝ համապատասխան համայնքի աշխատակազմի ներկայացուցիչներ (համայնքի ղեկավար, տեղակալ, խորհրդական, աշխատակազմի համայնքային ծառայողներ). գ) մեկը՝ համայնքի ավագանու անդամ. դ) մեկը՝ գիտական և ուսումնական հաստատությունների համապատասխան մասնագիտություն ունեցող ներկայացուցիչ:
ՀՈԴՎԱԾ 16, մաս 2	Առաջին անգամ համայնքային ծառայության պաշտոն զբաղեցնող անձն իր պաշտոնն ստանձնում է հանդիսավոր պայմաններում համայնքի ղեկավարի և համայնքի ավագանու անդամների ներկայությամբ տրված երդմամբ:

Անհրաժեշտ է հիշել, որ ...

Երևանի քաղաքապետարանի մրցութային և ատեստավորման հանձնաժողովների կազմերը բաղկացած են 6 անդամներից, որոնք ընտրվում են այդ նպատակով համակարգչում գետեղված և պատահական ընտրված թեկնածուներից՝ յուրաքանչյուր մրցույթ կամ ատեստավորում անցկացնելուց ոչ շուտ, քան քսանչորս ժամ առաջ՝ հետևյալ հարաբերակցությամբ.

ա) երկուսը՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազորած պետական կառավարման մարմնի ներկայացուցիչներ.

բ) երկուսը՝ Երևանի քաղաքապետարանի ներկայացուցիչներ.

գ) երկուսը՝ գիտական և ուսումնական հաստատությունների համապատասխան մասնագիտություն ունեցող ներկայացուցիչներ:

Համայնքային ծառայության մրցութային և ատեստավորման հանձնաժողովների աշխատակարգերը հաստատում են համապատասխան համայնքների ղեկավարները՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազորած պետական կառավարման մարմնի հաստատած մրցութային և ատեստավորման հանձնաժողովների օրինակելի աշխատակարգի հիման վրա:

Կարևոր է հիշել, որ ...

Համայնքային ծառայողների աշխատանքային հարաբերությունները կարգավորվում են Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքային օրենսդրությամբ, եթե համայնքային ծառայության մասին օրենսդրությամբ այդ հարաբերությունները կարգավորող առանձնահատկություններ չեն սահմանված:

Համայնքային ծառայողների միջև ծառայողական փոխհարաբերությունները կարգավորվում են նաև աշխատանքային կարգապահական ներքին կանոնակարգով, որը հաստատում են համապատասխան համայնքների ղեկավարները՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազորած պետական կառավարման մարմնի հաստատած օրինակելի կանոնակարգի հիման վրա:

Կարևոր է իմանալ, որ ...

Համայնքային ծառայողն իրավունք չունի՝ **լինել նույն համայնքի ավագանու անդամ:**

Համայնքային քաղաքական պաշտոններն են **համայնքների ղեկավարների և նրանց տեղակալների, համայնքի ավագանու անդամի պաշտոնները:**

Համայնքային հայեցողական պաշտոններն են համայնքի ղեկավարի խորհրդականի, մամուլի քարտուղարի, օգնականի, համայնքների ղեկավարի տեղակալի օգնականի, **համայնքների ավագանու խմբակցությունների փորձագետների պաշտոնները:**

Համայնքային վարչական պաշտոններն են Երևանի վարչական շրջանի ղեկավարի և նրա տեղակալի, **բազմաբնակավայր համայնքի կազմում ընդգրկված բնակավայրի վարչական ղեկավարի պաշտոնները:**

Վարչական, **բացառությամբ 1000-ից պակաս հաշվառված բնակիչ ունեցող բնակավայրի վարչական ղեկավարի,** պաշտոնները կարող են զբաղեցնել Հայաստանի Հանրապետության այն քաղաքացիները, **որոնք ունեն բարձրագույն կրթություն:**

Համայնքային ծառայության պաշտոնների անձնագրերն ընդգրկում են նաև աշխատանքային ստաժի և փորձի առնվազն հետևյալ չափանիշները.

- ա) համայնքային ծառայության գլխավոր պաշտոններ՝ բարձրագույն կրթություն, **վերջին ութ տարվա ընթացքում համայնքի ավագանու անդամի աշխատանքային գործունեության առնվազն երեք տարվա փորձ:**
- բ) համայնքային ծառայության առաջատար պաշտոններ՝ բարձրագույն կրթություն, **վերջին ութ տարվա ընթացքում համայնքի ավագանու անդամի աշխատանքային գործունեության առնվազն երկու տարվա փորձ:**

Թեմա 3.

**Համայնքի սեփականություն հանդիսացող
գույքը և ավագանու լիազորությունները
համայնքի սեփականության տնօրինման
գործընթացներում**

Անհրաժեշտ է հիշել, որ ...

Համայնքն ունի հողի, ինչպես նաև այլ գույքի նկատմամբ սեփականության իրավունք:

Համայնքի տարածքում գտնվող հողը, բացառությամբ պետությանը, ինչպես նաև ֆիզիկական ու իրավաբանական անձանց պատկանող հողերի, համայնքի սեփականությունն է:

Համայնքի ավագանին օրենքով սահմանված կարգով տնօրինում է համայնքի սեփականությունը:

Համայնքի պարտադիր խնդիրներից է՝ համայնքի գույքի կառավարումը:

Համայնքի պաշտոնական համացանցային կայքում ներբեռնման հնարավորությամբ առնվազն պետք է առկա լինի՝

համայնքային սեփականություն հանդիսացող գույքի վերաբերյալ տեղեկատվությունը:

ՀՀ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՕՐԵՆՍԳԻՐՔ

ՀՈԴՎԱԾԸ

ԻՐԱՎԱԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄԸ

ՀՈԴՎԱԾ 129

Համայնքների ՏԻՄ-երը՝ համայնքների անունից իրենց գործողություններով կարող են գույքային և անձնական ոչ գույքային իրավունքներ և պարտականություններ ձեռք բերել ու իրականացնել, ինչպես նաև դատարանում հանդես գալ՝ իրենց իրավասության շրջանակներում:

ՀՈԴՎԱԾ 134

Անշարժ գույք են համարվում հողամասերը, ընդերքի մասերը, մեկուսի ջրային օբյեկտները, անտառները, բազմամյա տնկիները, ստորգետնյա և վերգետնյա շենքերը, շինությունները և հողին ամրակցված այլ գույքը, այսինքն՝ այն օբյեկտները, որոնք անհնար է հողից անջատել՝ առանց այդ գույքին կամ հողամասին վնաս պատճառելու կամ դրանց նշանակության փոփոխման, դադարման կամ նպատակային նշանակությամբ հետագա օգտագործման անհնարինության:

Շարժական գույք է համարվում անշարժ չհամարվող գույքը:

ՀՈԴՎԱԾ 135	Անշարժ գույքի նկատմամբ սեփականության իրավունքը և այլ գույքային իրավունքները, այդ իրավունքների սահմանափակումները, դրանց ծագումը, փոխանցումն ու դադարումը ենթակա են պետական գրանցման: Գրանցման ենթակա են՝ անշարժ գույքի նկատմամբ սեփականության իրավունքը, օգտագործման իրավունքը, հիփոթեքը, սերվիտուտները, ինչպես նաև սույն օրենսգրքով և այլ օրենքներով նախատեսված դեպքերում՝ այլ իրավունքները: Շարժական գույքի նկատմամբ իրավունքները ենթակա են պետական գրանցման միայն օրենքով նախատեսված դեպքերում: Գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման կարգը և դրանց գրանցումը մերժելու հիմքերը սահմանվում են օրենքով:
ՀՈԴՎԱԾ 163	Սեփականատերն իրավունք ունի իրեն պատկանող գույքի նկատմամբ, իր հայեցողությամբ, կատարել օրենքին չհակասող և այլ անձանց իրավունքներն ու օրենքով պահպանվող շահերը չխախտող ցանկացած գործողություն, այդ թվում՝ իր գույքը որպես սեփականություն օտարել այլ անձանց, նրանց փոխանցել այդ գույքի օգտագործման, տիրապետման և տնօրինման իրավունքները, գույքը գրավ դնել կամ տնօրինել այլ եղանակով: Սեփականատերը կարող է իր գույքը հանձնել այլ անձի հավատարմագրային կառավարման: Գույքը հավատարմագրային կառավարման հանձնելը չի հանգեցնում սեփականության իրավունքի փոխանցման: Հավատարմագրային կառավարիչը պարտավոր է գույքը կառավարել ի շահ սեփականատիրոջ կամ նրա կողմից նշված երրորդ անձի:

Կարևոր է իմանալ, որ ...

Շարժական գույք է հանդիսանում՝ անշարժ չհամարվող ցանկացած գույքը, ներառյալ՝ կանխիկ դրամական միջոցները, ապագայում ձեռք բերվելիք շարժական գույքը և գույքային իրավունքները, մտավոր սեփականության օբյեկտի նկատմամբ գույքային իրավունքները, շարժական գույքի լիզինգի պայմանագրից ծագող վարձակալության իրավունքները, սեփականության իրավունքի պահպանմամբ առք ու վաճառքի իրավունքը, շրջանառության մեջ գտնվող ապրանքները, պահանջի իրավունքները, մեկ տարի և ավելի ժամկետով կնքված շարժական գույքի վարձակալության իրավունքը, կոմիսիայի առարկա շարժական գույքի նկատմամբ իրավունքները, օդանավերը, հաստոցները, սարքավորումները, գյուղատնտեսական տեխնիկան, գյուղատնտեսական մթերքները, կենդանիները և թռչունները, ներմուծված, սակայն չմաքսագերծված շարժական գույքը և այլ շարժական գույքը:

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆՈՒՆ՝ «ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՎ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՆԴԻՍԱՑՈՂ ԳՈՒՅՔԻ ՏՆՕՐԻՆՄԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ ՎԵՐԱՊԱՀՎԱԾ ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

NN

ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

1.

Համայնքի ղեկավարի առաջարկությամբ որոշում է կայացնում համայնքի սեփականություն հանդիսացող գույքն օգտագործման տրամադրելու կամ օտարելու մասին (ներառյալ՝ «Պետություն-մասնավոր գործընկերության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով նախատեսված ՊՄԳ ծրագրով նախատեսված դեպքերում, բացառությամբ այլ նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված դեպքերի), որում պետք է նշվեն օգտագործման տրամադրման կամ օտարման եղանակը, ժամկետները, նպատակը, օգտագործման տրամադրման դեպքում՝ օգտագործման ժամկետը և վճարի չափը, ուղղակի վաճառքի դեպքում՝ վաճառքի գինը, իսկ հրապարակային սակարկությունների դեպքում՝ մեկնարկային գինը: Համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողամասն օտարելու դեպքում համայնքի ավագանու որոշման մեջ պետք է նշվեն նաև հողամասի գտնվելու վայրը, ծածկագիրը, մակերեսը, նպատակային նշանակությունը, հողատեսքը, գործառնական նշանակությունը:

2.

Հաստատում է համայնքի սեփականության ամենամյա գույքագրման փաստաթղթերը:

Անհրաժեշտ է իմանալ, որ ...

Ավագանու լիազորությունները վաղաժամկետ դադարեցնելու մասին
Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշումն ուժի մեջ
մտնելուց հետո ավագանին իրավունք չունի նշանակելու տեղական
հանրաքվե, անվստահություն հայտնելու համայնքի ղեկավարին, ընդունելու
կամ փոփոխելու համայնքի սեփականություն հանդիսացող գույքն
օգտագործման տրամադրելու և օտարելու տարեկան ծրագիրը:

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐԻՆ՝ «ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՎ
ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՆԴԻՍԱՑՈՂ ԳՈՒՅՔԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ
ՎԵՐԱՊԱՀՎԱԾ ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ՀՈԴՎԱԾԸ, մասը, կետը	ԻՐԱՎԱԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄԸ
ՀՈԴՎԱԾ 35, մաս 1 կետ 16	Համայնքի ավագանու որոշմամբ և սահմանաժ պայմաններով օտարում կամ օգտագործման է տրամադրում համայնքի սեփականություն հանդիսացող գույքը:
ՀՈԴՎԱԾ 35, մաս 1 կետ 18	Առաջարկություն է ներկայացնում համայնքի ավագանուն՝ համայնքի սեփականություն հանդիսացող գույքն օտարելու կամ օգտագործման տրամադրելու մասին:
ՀՈԴՎԱԾ 38. մաս 1 կետ 3	Օրենքով սահմանված կարգով կազմակերպում է տեղական հարկերի, տուրքերի և վճարների, համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող համայնքային և պետական սեփականություն հանդիսացող հողերի, համայնքի սեփականություն հանդիսացող գույքի վարձավճարների գանձումն ու վերահսկումը:

ՀՈԴՎԱԾ 42. մաս 1 կետ 10	Իրականացնում է համայնքի սեփականություն հանդիսացող շենքերի ու շինությունների հաշվառումը և բաշխումը, կազմում է սեփականության ամենամյա գույքագրման փաստաթղթերը, դրանք ներկայացնում է համայնքի ավագանու հաստատմանը:
ՀՈԴՎԱԾ 42. մաս 1 կետ 11	Մշակում և կազմում է համայնքի սեփականություն հանդիսացող շենքերի ու շինությունների կառավարման ամենամյա և հնգամյա ծրագրերը, որոնք կազմում են ՀՀԶԾ-ի բաղկացուցիչ մասը, և դրանք ներկայացնում համայնքի ավագանու հաստատմանը:
ՀՈԴՎԱԾ 43. մաս 1 կետ 2	Մշակում և կազմում է համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողերի կառավարման ամենամյա և հնգամյա ծրագրերը, որոնք կազմում են ՀՀԶԾ-ի բաղկացուցիչ մասը, և դրանք ներկայացնում համայնքի ավագանու հաստատմանը:
ՀՈԴՎԱԾ 59. մաս 1, կետ 4	Ավագանուն է ներկայացնում համայնքի սեփականություն հանդիսացող գույքի կառավարման տարեկան ծրագիրը, դրան համապատասխան տնօրինում է համայնքի սեփականություն հանդիսացող գույքը:

ՀՈԴՎԱԾ 77.
մաս 3

Համայնքի սեփականություն հանդիսացող գույքը համայնքի ղեկավարը ենթարկում է ամենամյա պարտադիր գույքագրման, որը ներկայացվում է ավագանու հաստատմանը: **Սեփականության իրավունքով գույք ձեռք բերելուց կամ գույքն օտարելուց հետո՝ մեկշաբաթյա ժամկետում**, համայնքի ղեկավարը գույքագրման փաստաթղթերում կատարում է համապատասխան փոփոխություններ, որոնք համայնքի ավագանին հաստատում է առաջիկա նիստում:

ՀՈԴՎԱԾ 77.
մաս 4

Գույքագրման փաստաթղթերին կցվում է համայնքի ընթացիկ քարտեզի սահմանված կարգով հաստատված պատճենը, որում արտացոլվում են սահմանված կարգով տրամադրված հողամասերը (նպատակային կամ գործառնական փոփոխության մասին նշումով), նախագծման և շինարարության թույլտվությունները, ինչպես նաև գլխավոր հատակագծի և գոտիավորման նախագծի փոփոխությունները: Ամենամյա պարտադիր գույքագրման փաստաթղթերը ներկայացվում են ավագանու հաստատմանը: Ընթացիկ քարտեզի փոփոխությունները կատարվում են գույքագրման փաստաթղթերի համար սույն հոդվածով սահմանված պահանջներին համապատասխան:

Անհրաժեշտ է իմանալ, որ ...

Համայնքի սեփականություն կարող են դառնալ համայնքի տարածքում գտնվող մանկապարտեզները, կոմունալ տնտեսության և այլ հաղորդակցության ուղիները, ջրմուղի, կոյուղու, ոռոգման, ջեռուցման, աղբահանության համակարգերը:

Համայնքի սեփականություն կարող են դառնալ նաև համայնքի տարածքում գտնվող մասնագիտացված դպրոցները, ակումբները, մշակույթի տները, թատրոնները, կինոթատրոնները, թանգարանները, գրադարանները, ցուցահանդեսները, շուկաները, բժշկական օգնություն և սպասարկում իրականացնող հաստատությունները և տրանսպորտային կազմակերպությունները, փողոցները, հրապարակները, կամուրջները, բազմաբնակարան շենքերի բնակարանները և ոչ բնակելի տարածքները, ընդհանուր օգտագործման տարածքները, գերեզմանատները, ինչպես նաև վարչական շենքերը, կրթական, մշակութային, մարզական և այլ շենքերն ու շինությունները, հիմնարկներն ու կազմակերպությունները, տրանսպորտային միջոցները, գազամատակարարման, էլեկտրամատակարարման ներհամայնքային ցանցերը, խմելու և ոռոգման ջրատարները, ինչպես նաև անշարժ ու շարժական այլ գույք:

Համայնքի սեփականությունը գոյանում է՝

- 1) պետական սեփականություն հանդիսացող գույքը համայնքի սեփականությանը հանձնելուց.
- 2) համայնքային ենթակայության հիմնարկների և կազմակերպությունների գործունեությունից.
- 3) համայնքի բյուջեի եկամուտներից և օրենքով չարգելված այլ ֆինանսական մուտքերից.
- 4) համայնքի բյուջեի հաշվին ձեռք բերված գույքից.
- 5) բարեգործական հատկացումներից, քաղաքացիների, հիմնարկների և կազմակերպությունների նվիրատվություններից.
- 6) օրենսդրությամբ չարգելված այլ աղբյուրներից:

Կարևոր է իմանալ, որ ...

Վարչական ղեկավարը իրավունք ունի՝ առաջարկություն ներկայացնելու համայնքի ղեկավարին՝ բնակավայրում գտնվող, համայնքի սեփականություն հանդիսացող գույքը օտարելու կամ օգտագործման տրամադրելու վերաբերյալ:

Համայնքն իրավունք ունի իրեն պատկանող գույքի նկատմամբ, իր հայեցողությամբ, կատարել օրենքին չհակասող և այլ անձանց իրավունքներն ու օրենքով պահպանվող շահերը չխախտող ցանկացած գործողություն, այդ թվում՝ իր գույքը որպես սեփականություն օտարել այլ անձանց, նրանց փոխանցել այդ գույքի օգտագործման, տիրապետման և տնօրինման իրավունքները, գույքը գրավ դնել կամ տնօրինել այլ եղանակով:

Համայնքը կարող է իր գույքը հանձնել այլ անձի հավատարմագրային կառավարման: Գույքը հավատարմագրային կառավարման հանձնելը չի հանգեցնում սեփականության իրավունքի փոխանցման: Հավատարմագրային կառավարիչը պարտավոր է գույքը կառավարել ի շահ սեփականատիրոջ կամ նրա կողմից նշված երրորդ անձի:

**ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՆԴԻՍԱՑՈՂ ԳՈՒՅՔԻ
ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԱՄԵՆԱՄՅԱ ԾՐԱԳՐԻ ՀԱՍՏԱՏՄԱՆ ՄԱՍԻՆ
ԱՎԱԳԱՆՈՒ ՈՐՈՇՄԱՆ ՄԵՋ ՆԵՐԱՌՎՈՒՄ ԵՆ՝**

1. Համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողերի կառավարման
ամենամյա ծրագիրը,
2. Համայնքի սեփականություն հանդիսացող շենքերի և շինությունների
կառավարման ծրագիրը,
3. Համայնքի սեփականություն հանդիսացող սեփականություն հանդիսացող
շարժական գույքի կառավարման ամենամյա ծրագիրը:

Թեմա 4.

**Համայնքի ավագանուն՝ «Տեղական
ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքով
վերապահված վերահսկողական բնույթի
լիազորությունները**

Անհրաժեշտ է հիշել, որ ...

Համայնքի ղեկավարը պատասխանատու է համայնքի ավագանու առջև:

**Ավագանին գործում է իր կանոնակարգին համապատասխան՝ նիստերի,
հանձնաժողովների, խմբակցությունների աշխատանքի միջոցով:**

Հարկավոր է հիշել, որ ...

Ավագանու 9 և ավելի անդամ ունեցող համայնքի ավագանու նիստի օրակարգում ընդգրկվող հարցերը **պետք է նախապես քննարկվեն ավագանու իրավասու հանձնաժողովում**: Քննարկման արդյունքում ձևավորված կարծիքը կցվում է ավագանու նիստի օրակարգի նյութերին:

Եթե մինչև 9 ավագանու անդամ ունեցող համայնքում համայնքի ավագանու որոշմամբ նույնպես ստեղծվել են ավագանու հանձնաժողովներ, ապա ավագանու նիստի օրակարգում ընդգրկվող հարցերը պետք է նախապես քննարկվեն ավագանու իրավասու հանձնաժողովում, իսկ քննարկման արդյունքում ձևավորված կարծիքը կցվում է ավագանու նիստի օրակարգի նյութերին:

**ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆՈՒՆ՝ «ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՍԻՆ»
ՕՐԵՆՔՈՎ ՎԵՐԱՊԱՀՎԱԾ ՎԵՐԱՀՍԿՈՂԱԿԱՆ ԲՆՈՒՅԹԻ
ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ**

ՀՈԴՎԱԾԸ, ՄԱՍԸ

ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

**ՀՈԴՎԱԾ 18, մաս 1,
կետ 5.1**

Հաստատում է համայնքային մասհանումների ծախսման ծրագրերը, դրանցում առաջարկվող փոփոխությունները և վերահսկում դրանց իրականացումը:

**ՀՈԴՎԱԾ 18, մաս 1,
կետ 6**

Վերահսկում է համայնքի բյուջեի կատարումը և համայնքի ստացած վարկերի ու այլ ներգրավված ֆինանսական միջոցների օգտագործումը:

**ՀՈԴՎԱԾ 18, մաս 1,
կետ 9**

Վերահսկողություն է իրականացնում համայնքի ղեկավարի կողմից իր լիազորությունների իրականացման նկատմամբ:

ՀՈԴՎԱԾ 20, մաս 1, կետ 3	Համայնքի ավագանու անդամն իրավունք ունի՝ համայնքի ղեկավարից պահանջելու և ստանալու նրա, աշխատակազմի, համայնքային ենթակայության կազմակերպությունների գործունեության վերաբերյալ տեղեկատվություն:
ՀՈԴՎԱԾ 82, մաս 8	ՀՀԶԾ-ում փոփոխություններ կամ լրացումներ կարող են առաջարկվել համայնքի ղեկավարի կամ համայնքի ավագանու անդամների՝ օրենքով սահմանված թվի առնվազն մեկ երրորդի կամ մշտական հանձնաժողովների կողմից՝ հաշվետու տարում համայնքի ՏԱՊ-ի իրականացման վերաբերյալ հաշվետվությունը համայնքի ղեկավարի ներկայացնելուց հետո՝ մեկ ամսվա ընթացքում:

Հարկավոր է իմանալ, որ ...

«Հայաստանի Հանրապետության բյուջետային համակարգի մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված է, որ **համայնքների բյուջեների կատարման վերահսկողությունն իրականացնում են համայնքի ավագանին, ԱԺ-ն և պետական վերահսկողական ծառայությունը՝** օրենքով իրենց վերապահված լիազորությունների շրջանակներում:

Համայնքի ավագանին համայնքի բյուջեի կատարման վերահսկողությունն իրականացնում է իր անդամի (անդամների) և (կամ) աուդիտորական մասնագիտացված կազմակերպության միջոցով, ավագանու որոշած պարբերականությամբ, բայց ոչ պակաս, քան տարին մեկ անգամ:

Համայնքի ղեկավարը, համայնքապետարանի աշխատակազմը, բյուջետային հիմնարկների պաշտոնատար անձինք համայնքի բյուջեի կատարման վերահսկողությունն իրականացնող անձանց պարտականությունների կատարումը խոչընդոտելու, կեղծ տեղեկություններ տրամադրելու դեպքում պատասխանատվություն են կրում օրենքով սահմանված կարգով:

Թեմա 5.

Համայնքի ավագանու կողմից

**ենթաօրենսդրական նորմատիվ իրավական
ակտերի ընդունման կարգն ու պայմանները**

Անհրաժեշտ է հիշել, որ ...

Պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմիններն ու պաշտոնատար անձինք իրավասու են կատարելու միայն այնպիսի գործողություններ, **որոնց համար լիազորված են Սահմանադրությամբ կամ օրենքներով** (<< Սահմանադրության 6-րդ հոդվածի 1-ին մաս):

Սահմանադրության և օրենքների հիման վրա և դրանց իրականացումն ապահովելու նպատակով **Սահմանադրությամբ նախատեսված մարմինները կարող են օրենքով լիազորվել ընդունելու ենթաօրենսդրական նորմատիվ իրավական ակտեր** (<< Սահմանադրության 6-րդ հոդվածի 2-րդ մաս):

Օրենքները և ենթաօրենսդրական նորմատիվ իրավական ակտերն ուժի մեջ են մտնում **օրենքով սահմանված կարգով հրապարակվելուց հետո** (<< Սահմանադրության 6-րդ հոդվածի 3-րդ մաս):

Համայնքի ավագանին օրենքով սահմանված կարգով ընդունում է ենթաօրենսդրական նորմատիվ իրավական ակտեր, որոնք ենթակա են կատարման համայնքի տարածքում (<< Սահմանադրության 182-րդ հոդվածի 3-րդ մաս):

Անհրաժեշտ է իմանալ, որ ...

Իրավական ակտերն իրենց բնույթով լինում են նորմատիվ, անհատական (ոչ նորմատիվ) կամ ներքին (լոկալ):

Նորմատիվ իրավական ակտն օրենքով նախատեսված է Հայաստանի ժողովրդի, Հայաստանի պետական կամ տեղական ինքնակառավարման մարմինների՝ Հայաստանի Սահմանադրությամբ, օրենքով սահմանված դեպքերում և կարգով իրենց լիազորությունների շրջանակում ընդունած պաշտոնական գրավոր այն փաստաթուղթն է, որն ուղղված է իրավական նորմի կամ նորմերի սահմանմանը, փոփոխմանը կամ գործողության դադարեցմանը:

Իրավական ակտը համարվում է նորմատիվ, եթե պարունակում է թեկուզ մեկ իրավական նորմ:

Նորմատիվ իրավական ակտ է համարվում նաև նորմատիվ իրավական ակտում փոփոխություններ կամ լրացումներ նախատեսող, ինչպես նաև նորմատիվ իրավական ակտի կամ դրա մի մասի գործողությունը դադարեցնող իրավական ակտը, նույնիսկ այդ փոփոխությունների կամ լրացումների իրավական նորմ չպարունակելու դեպքում:

Նորմատիվ իրավական ակտերում սահմանվում են վարքագծի պարտադիր կանոններ անորոշ թվով անձանց համար:

Հարկավոր է իմանալ, որ ...

«Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 18-րդ հոդվածում թվարկված են համայնքի ավագանու լիազորությունները: Համայնքի ավագանին կարող է ենթաօրենսդրական իրավական ակտ ընդունել բացառապես օրենքով թվարկված այդ լիազորությունների շրջանակում: Օրինակ՝ «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 18-րդ հոդվածում նշված ՀՀԶԾ-ի, ՄԺԾԾ-ի, տարեկան բյուջեի նախագծերը հաստատելիս, տեղական հարկերի, տուրքերի և վճարների տեսակների ու դրույքաչափերի, համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող անշարժ գույքի սեփականատիրոջ կամ տիրապետողի՝ իր տիրապետման տակ գտնվող անշարժ գույքի և դրան հարակից ընդհանուր օգտագործման տարածքի պարտադիր բարեկարգման էությունը, ծավալը, պայմանները և իրականացման կարգը, համայնքի վարչական տարածքում հանրային սննդի կազմակերպման և իրականացման կանոնները, համայնքի կողմից մատուցվող ծառայությունների դիմաց գանձվող վճարների դրույքաչափերը սահմանելիս համայնքի ավագանին պետք է ընդունի ենթաօրենսդրական ակտեր:

Հարկավոր է իմանալ, որ ...

Համայնքի ղեկավարը վերոնշյալ նախագծերը համայնքի ավագանու հաստատմանը ներկայացնելը համայնքի ավագանու կողմից ընդունված՝ համայնքում հանրային բաց լսումների և քննարկումների կազմակերպման և անցկացման կարգին համապատասխան կազմակերպում և անցկացնում է հանրային բաց լսումներ կամ քննարկումներ:

Հանրային բաց լսումներում կամ քննարկումներում ստացված և ընդունված առարկությունների և առաջարկությունների վերաբերյալ համայնքի ղեկավարը համայնքի ավագանուն տրամադրում է տեղեկատվություն:

Հանրային քննարկումների նպատակը իրավական ակտերի նախագծերի և համայնքային հարցերի մասին շահագրգիռ ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց իրազեկման, ինչպես նաև նրանցից կարծիքների հավաքագրման աշխատանքների իրականացումն է:

Անհրաժեշտ է հիշել, որ ...

Համայնքի ղեկավարը կազմակերպում է նաև տեղական ինքնակառավարմանն առնչվող օրենսդրական և ենթաօրենսդրական կարևորագույն նախաձեռնությունների և նախագծերի, մասնավորապես համայնքի զարգացման ծրագրերի, համայնքի կողմից մատուցվող հանրային ծառայությունների ոլորտներում համայնքի ավագանու և ղեկավարի որոշումների, համայնքի գլխավոր հատակագծի, քաղաքաշինական, բնապահպանական, կենսագործունեության միջավայրի ծրագրվող փոփոխությունների, Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից վարչատարածքային բաժանման ծրագրվող փոփոխությունների վերաբերյալ հանրային լսումներ կամ քննարկումներ, դրանց վերաբերյալ առաջարկությունների ընդունումը և ներկայացումը նախաձեռնությունների և նախագծերի հեղինակներին:

Հետաքրքիր է իմանալ, որ ...

Համայնքի ավագանին օրենքով սահմանված կարգով՝ համայնքային նշանակության փողոցների, պողոտաների, հրապարակների, զբոսայգիների, համայնքային ենթակայության կրթական, մշակութային և այլ կազմակերպությունների անվանակոչման և անվանափոխման վերաբերյալ որոշումներ ընդունելիս, միայն բացառիկ դեպքերում է նշանավոր որևէ անհատի անվամբ մինչև նրա մահվան հինգ տարին լրանալն անվանակոչում կամ անվանափոխում կատարելու վերաբերյալ կայացնում որոշում այդ նպատակով անցկացված հանրային լսումների արդյունքների հիման վրա:

Մանկապատանեկան մարզական կազմակերպությունների անվանակոչումը և անվանափոխումը կատարվում են Հայաստանի Հանրապետության ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի պետական կառավարման լիազորված մարմնի սահմանած կարգի համաձայն:

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔ

Վարժություն 1.

*Երկու բազմությունների
տարրերի միջև
համապատասխանության
հաստատում (որոշում)*

Վարժություն 2.

*Ավագանու և համայնքի
ղեկավարի
լիազորությունները*

ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԹՅՈՒՆ